

**ΒΑΡΑΘΡΟ - ΚΑΤΑΒΟΘΡΑ «ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΗ»
ΕΛΙΚΩΝΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ**
(Α.Σ.Μ. Ε.Σ.Ε. 6577)**

από τους

ΝΙΚΟ ΛΕΛΟΥΔΑ - ΣΤΑΘΗ ΠΑΥΛΙΔΗ *

Η θέση του: Το βάραθρο - καταβόθρα «Στοιχειωμένη», βρίσκεται στο βουνό Ελικώνας στη Βοιωτία, σε υψόμετρο 1300 μέτρα περίπου και στο κέντρο οροπεδίου που βρίσκεται απέναντι και ανατολικά της «Παλιοβούνας» (ψηλότερης κορυφής του βουνού).

Η ονομασία του: Την ονομασία «Στοιχειωμένο ή Στοιχειωμένη» (Τρύπα - Καταβόθρα), την έχει πάρει από τους κατοίκους της περιοχής από πολύ παλιά, από τον παρακάτω μύθο:

«Τις νύχτες χωρίς φεγγάρι έβγαινε από τα βάθη της Τρύπας ένας τεράστιος τράγος, ο οποίος με τα βελάσματά του καλούσε τις γίδες από τα μεγάλα κοπάδια της περιοχής να έρθουν κοντά του... Μόλις αυτό γινόταν τις παρέσυρε και τις «γκρέμιζε» στο σκοτεινό βάθος της Τρύπας, δηλαδή στον άγνωστο και μυστηριώδη «κάτω κόσμο»...»

Το ιστορικό εξερεύνησής του: Παρ' ότι αναφέρεται στο αρχείο της Ε.Σ.Ε., ήδη από τη δεκαετία του '50, από τον αείμνηστο Γιάννη Πετρόχειλο, η ύπαρξή του είχε εντελώς ξεχαστεί, μέχρι το 1979, οπότε μετά από πληροφορίες του ντόπιου Γιάννη Σπυρόπουλου για την ύπαρξή του στο μέλος της Ε.Σ.Ε. Στάθη Παυλίδη, διοργανώθηκε αποστολή εξερεύνησής του από τους:

Κώστα Ζούπη, Βαγγέλη Κωνσταντακάτο, Νίκο Λελούδα και τον προαναφερόμενο Στάθη Παυλίδη, όλους μέλη της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας (Ε.Σ.Ε.).

Η παραπάνω ομάδα ξεκίνησε από το κοντινότερο χωριό Αγία Τριάδα (παλ. ονομασία: Κούκουρα), απ' όπου με οδηγό κάτοικο του χωριού (και «τεχνική υποστήριξη»)! δύο μουλάρια, που κουβαλούσαν όλο τον εξοπλισμό) μετά από κοπιαστική πορεία 3.30' περίπου ωρών, έφτασε στην είσοδο του βάραθρου.

Μετά το ανάλογο «αρμάτωμα» κατέβηκαν στο βάθος των -55 μέτρων (πρώτο πηγάδι) σε εντελώς κατακόρυφη και «αρνητική» διάνοιξη σε ασβεστολιθικά πετρώματα.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Γ. Πετρόχειλος αυτό μόνο το πρώτο πηγάδι είχε κατέβει και εξερευνήσει και συνεπώς είχε υπόψη του και αναφέρει στην έκθεσή του. Από τον πυθμένα

* LELOUDAS N. – PAVLIDIS ST. - Τακτικά μέλη της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας (Ε.Σ.Ε.).

** «Stichiomeno» (Ghost) Cesspool-Abyss in Elikon mountain of Boeotia.

του (διαμέτρου 20 μέτρων περίπου), περνώντας από πολύ χαμηλό πέρασμα, θρυσκόμαστε σε δεύτερη αίθουσα (διαμέτρου 30 περ. μέτρων), από την ανατολική πλευρά της οποίας αρχίζει το δεύτερο πηγάδι του βαράθρου.

Αυτή η πρώτη έρευνα, λόγω ελλείψεως επιπλέον σκιοινιών, σταμάτησε σ' αυτό το σημείο.

Μετά από μερικούς μήνες (1980) επανήλθαν για τη συνέχιση της εξερεύνησης οι : Νίκος Λελούδης, Στάθης Παυλίδης και ο Ιταλός Giannini Feruchio από τη Σπηλαιολογική Ομάδα της Trieste.

Οι παραπάνω κατόρθωσαν να κατέβουν και το δεύτερο (εντέλως ανεξερεύνητο μέχρι τότε) πηγάδι, στην αρχή (και για βάθος - 15 μέτρα) κατακόρυφο αλλά κλιμακωτό, και στη συνέχεια άλλα -40 μέτρα σε εντέλως αρνητική διάνοιξη. Στον πυθμένα του υπάρχει μεγάλη επικλινή αίθουσα, διαστάσεων 50 X 20 μέτρων, όπου παρατηρείται και αξιόλογος σταλακτιτικός στολισμός κόκκινου, κυρίως, χρώματος.

Από την άκρη αυτής της αίθουσας ξεκινάει το τρίτο και μεγαλύτερο πηγάδι, απροσδιόριστου, αλλά μεγάλου (κατά υπολογισμούς εκείνης της στιγμής) βάθους, η κατάβαση-εξερεύνηση του οποίου αναβλήθηκε για την επόμενη φορά, λόγω του συνήθους προβλήματος της έλλειψης επιπλέον σκιοινιών.

Αυτό επιτεύχθηκε το Μάρτιο του 1981 από τους Κώστα Ζούπη, Νίκο Λελούδα και Πέτρο Ρωμανά, οι οποίοι ύστερα από ανάλογη πολύωρη και κοπιαστική πορεία (παρέα με τα απαραίτητα μολύρια!), κατασκύνωσαν δίπλα στην είσοδό του και μετά από συνεχή παραμονή 18 ωρών στο εσωτερικό του κατόρθωσαν να κατέβουν και το τρίτο προαναφερθέν πηγάδι κατακόρυφου βάθους (όπως αποδείχθηκε) 100 μέτρων.

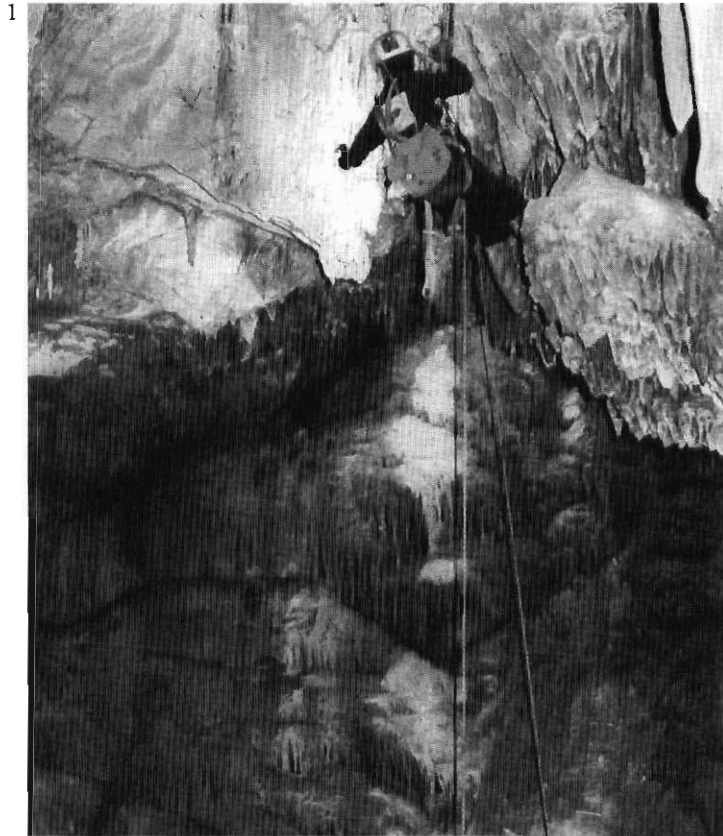
Αυτό το πηγάδι καταλήγει σε αίθουσα διαστάσεων 30 X 25 μέτρων, καλυμμένη στο δάπεδό της από μικρά βότσαλα.

Η εξερεύνηση αυτή πρέπει να σημειώσουμε ότι πραγματοποιήθηκε (από την κατάβαση του δεύτερου, τουλάχιστον, πηγαδιού και μετά) κάτω από καταρρακτώδη - στην κυριολεξία «βροχή» - προερχόμενη από τα νερά από τα χιόνια που έλιωναν στην επιφάνεια του εδάφους και έμπαιναν στο εσωτερικό του βαράθρου - καταβόθρας, τόσο από την είσοδό του - όσο (και περισσότερο) από άλλες μικρές τρύπες και σχισμές του ασβεστολιθικού εδάφους, δημιουργώντας μικρούς καταρράχτες και μόνιμη «βροχή» (με ό,τι μπορεί να σημαίνει αυτό για τους σπηλαιολόγους!) σε όλο το μήκος, πλάτος και ύψος του.

Από την αίθουσα που προαναφέρθηκε οι σπηλαιολόγοι (εν μέσω «καταιγίδας»), δε διαπίστωσαν πιθανή, οριζόντια ή κάθετη, συνέχεια του βαράθρου.

Αυτή βρέθηκε, μετά από έρευνες που άρχισαν μετά από 2-3 χρόνια από μέλη του (εν τω μεταξύ ιδρυθέντος το 1982 ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο.), οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τους καλοκαιρινούς μήνες κλπ., δηλαδή εποχές που το βάραθρο δεν δέχεται καθόλου νερά.

Κατ' αυτές διαπιστώθηκε, μετά από επίπονο σκάψιμο - καθάρισμα σημείου του δαπέδου του τρίτου πηγαδιού, η ύπαρξη (μετά από πέρασμα και διανοίξεις ενδιάμεσων στενών και καλυμμένων με πολλή λάσπη οριζόντων και κάθετων περασμάτων) δύο ακόμη πηγαδιών, τα οποία εξερευνήθηκαν τα τελευταία χρόνια από τους προαναφερόμενους, καθώς - και - από μέλη του νεότερου Σ.ΕΛ.Α.Σ.

2

Εικ. 1-2: Κατάβαση των σπηλαιολόγων της Ε.Σ.Ε. στο βάραθρο "Στοιχειωμένη" Ελικώνα Βοιωτίας.

Συνοψίζοντας, οι σπηλαιολόγοι έχουν φτάσει πλέον σε ένα κατακόρυφο βάθος από την επιφάνεια της τάξης των -330, -350 μέτρων (που πρέπει να είναι και το βαθύτερο σημείο του), κατατάσσοντας το συγκεκριμένο βράθρο μεταξύ των μεγαλύτερων (και αρκετά δύσκολων στην εξερεύνησή τους) βράθρων.

- Πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι, δεν είναι πλέον απαραίτητη η κοπιαστική πορεία με τα πόδια για την προσέγγισή του, γιατί εδώ και μερικά χρόνια, έχει διανοικτεί μέχρι σχεδόν την είσοδό του, κωματόδρομος που εξυπηρετούσε τη λειτουργία - ανενεργού πλέον - ευτυχώς, γιατί απειλούσε την ύπαρξή του - λατομείου μαρμάρου.

Σημείωση: Το παραπάνω κείμενο για το Βράθρο - Καθόθρα «Στοιχειωμένη» Ελικώνα, δημοσιεύεται - έστω και καθυστερημένα - γιατί έχει παρατηρηθεί η ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΗ απάλειψη της αναφοράς των ονομάτων των σπηλαιολόγων, καθώς και του ιστορικού των ΠΡΩΤΩΝ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΩΝ του, όπου αυτές έχουν αναφερθεί και τυχόν δημοσιευθεί.

SUMMARY

There is at Elicon mountain – Boeotia' s province, at 1300 m. height from sea level, nearby to Agia Triada (Koukoura) village.

First, partial, exploration at 50ies decade by I. Petrochilos.

Continuation at 1979 by N. Leloudas, C. Zoupis and St. Pavlidis, and then at 1980-81 by N. Leloudas, St. Pavlidis, C. Zoupis and P. Romanas, at a total vertical depth of -350 m. and in five chambers between them.